

Komentarz Zarządu Grupy LOTOS S.A. do wyników skonsolidowanych za 3 kwartał 2015 roku

GRUPA LOTOS S.A.

ISIN	Giełda Papierów Wartościowych	Thomson Reuters	Bloomberg
PLLOTOS00025	LTS	LTSP.WA	LTS PW

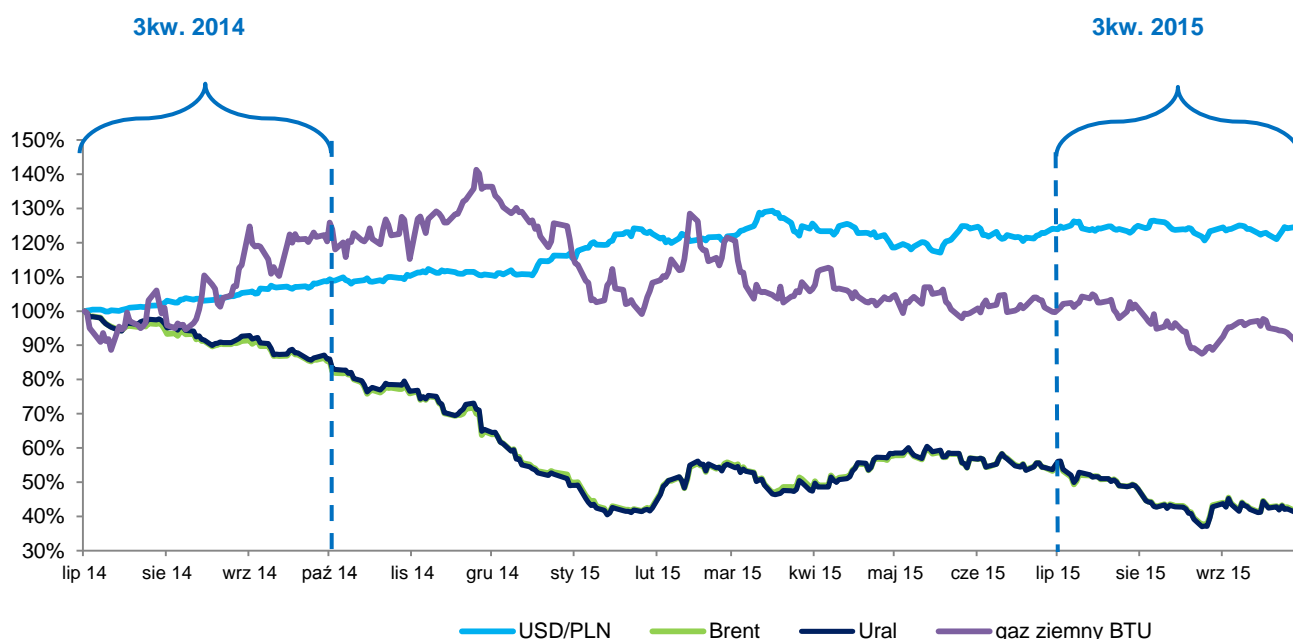
1	Otoczenie rynkowe	3
2	Segment wydobywczy	5
3	Segment produkcji i handlu	9
4	Pozostała działalność	15
5	Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	16
6	Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	19
7	Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	21
8	Informacje dodatkowe	21

Plik excel z danymi operacyjnymi i finansowymi za 3kw. 2015 r. i poprzednie okresy jest publikowany w internetowym serwisie relacji inwestorskich pod nazwą [databook](#)

1 Otoczenie rynkowe

- Istotny spadek notowań cen ropy naftowej (-51%, tj. 52 USD/bbl r/r i -18% tj. o 11 USD/bbl kw./kw.),
- Wzrost r/r jednego z kluczowych dla „modelowej baryłki” LOTOSu cracku na benzynę (+ok. 35%, tj. 6 USD/bbl r/r i +12%, tj. 2,5 USD/bbl kw./kw.),
- Obniżenie się cracków na średnie destylaty zarówno r/r jak i kw./kw.,
- Aprecjacja r/r dolara względem złotówki zarówno na koniec 3kw. 2015 r. (+ ok. 15%), jak i średniokwartalnego kursu USD/PLN (+ ok. 20%),
- Modelowa marża rafineryjna Grupy LOTOS (z uwzględnieniem dyferencjału Ural/Brent) na poziomie 7,41 USD/bbl (tj. ok. +6% r/r i -8% kw./kw.).

Wykres notowań cen ropy Brent/Ural, gazu ziemnego (USD/bbl) oraz kursu walutowego (USD/PLN)

Źródło: opracowanie własne Spółki na podstawie danych Thomson Reuters oraz Narodowego Banku Polskiego

Notowania cen ropy Brent, spread Brent/Ural, notowania gazu i modelowa marża rafineryjna Grupy LOTOS S.A.

USD/bbl	3kw 2015	2kw 2015	3kw 2014	3kw15 /2kw15	3kw15 /3kw14
Notowania DATED Brent FOB ⁽¹⁾	50,44	61,66	102,02	-18,2%	-50,6%
Spread Brent/Ural ⁽¹⁾	1,41	1,45	1,79	-2,8%	-21,2%
Notowania gazu ziemnego UK NBP ⁽²⁾	35,71	38,16	39,09	-6,4%	-8,7%
Modelowa marża rafineryjna ⁽³⁾	7,41	8,08	6,97	-8,3%	6,3%

⁽¹⁾ i ⁽²⁾ Źródło: Thomson Reuters

⁽²⁾ Notowania gazu ziemnego wg. UK NBP (tj. brytyjski National Balancing Point) dla porównywalności zostały przeliczone z USD/MWh na USD/boe przy zastosowaniu przelicznika 1,6282 MWh/boe.

⁽³⁾ Zgodnie z metodologią przyjętą przez Spółkę, marża modelowa została obliczona na podstawie danych Thomson Reuters, oddających w dłuższym okresie kierunkowy trend cen, w oparciu, o które, Spółka prowadzi działalność handlową. W krótszym horyzoncie czasowym mogą występować różnice pomiędzy notowaniami, na których opiera się marża modelowa a notowaniami stosowanymi w działalności handlowej.

Cracki produktowe⁽¹⁾

USD/bbl	3kw 2015	2kw 2015	3kw 2014	3kw15 /2kw15	3kw15 /3kw14
Benzyna	22,97	20,48	17,04	12,2%	34,8%
Benzyna surowa	-0,55	0,26	-1,12	-	-
ON (10 ppm)	16,89	18,96	18,68	-10,9%	-9,6%
Lekki olej opałowy	14,97	16,70	16,30	-10,4%	-8,2%
Paliwo lotnicze	14,54	16,28	18,40	-10,7%	-21,0%
Ciężki olej opałowy	-10,62	-9,26	-12,19	-14,7%	12,9%

⁽¹⁾ Crack produktowy liczony jest jako różnica pomiędzy notowaniem danego produktu na baryłkę (notowania na tonę po uwzględnieniu odpowiedniego współczynnika gęstości) a notowaniem ropy Ural (notowanie Brent skorygowane o spread Brent/Ural)
Źródło: Thomson Reuters

Notowania kursu walutowego

USD/PLN	3kw 2015	2kw 2015	3kw 2014	3kw15 /2kw15	3kw15 /3kw14
Kurs dolara na koniec okresu	3,78	3,76	3,30	0,5%	14,5%
Średniokwartalny kurs dolara	3,77	3,70	3,15	1,9%	19,7%

Źródło: opracowanie własne Spółki na podstawie danych Narodowego Banku Polskiego

Na wyniki finansowe Grupy Kapitałowej LOTOS w 3kw 2015 r. największy wpływ miały:

Surowce i produkty:

- segment produkcji i handlu :**

- wzrost cracku na benzynę oraz korzystne r/r kształtowanie się cracku na ciężki olej opałowy wsparło rentowność przerobu ropy o podwyższonym potencjale uzysków frakcji średnich i ciężkich w rafinerii Spółki (blisko 20% udział COO w modelowej baryłce LOTOSu) i umożliwiło wykorzystanie projektowych mocy wytwórczych gdańskiej rafinerii na poziomie 100% w celu maksymalizacji osiągniętej marży rafineryjnej i wpłynęły na wypracowanie oczyszczonego zysku EBITDA LIFO na poziomie ok. 519 mln PLN, tj. wyższego o ok. 82% r/r,

- znaczny spadek r/r notowań wszystkich produktów naftowych na światowych rynkach (w przedziale -39% do -56% r/r) wpłynęła na spadek przychodów ze sprzedaży (-25% r/r).

- segment wydobywczy :**

- spadek r/r notowań ropy naftowej Brent Dtd o ok. 51% oraz gazu ziemnego wg. UK National Balancing Point o ok. 9%, częściowo skompensowany umocnieniem się średniokwartalnego kursu USD/PLN (+20%) miały wpływ na obniżenie oczyszczonego wyniku EBITDA do poziomu 91 mln PLN (-14% r/r).

Kursy walut:

- wyższy r/r o ok. 20% średniokwartalny kurs dolara złagodził negatywny wpływ niższych cracków na średnie destylaty na wyniki segmentu produkcji i handlu oraz częściowo zneutralizował negatywny wpływ niskich notowań ropy i gazu na wyniki segmentu wydobywczego,
- stabilny poziom kursu USD/PLN w 3kw 2015 r. poskutkowało m.in. niskimi różnicami kursowymi z działalności operacyjnej na poziomie ok. +6,6 mln PLN.

2 Segment wydobywczy

- Uruchomienie wstępnej produkcji ropy naftowej ze złoża B8 na Morzu Bałtyckim
- Oczyszczony ze zdarzeń jednorazowych wynik operacyjny segmentu wydobywczego na poziomie 33 mln PLN (+82% r/r), pomimo znacznego spadku cen ropy (-51% r/r)

Zasoby, wydobycie i sprzedaż łącznie ropy naftowej i gazu

Zasoby ropy i gazu (2P w mln boe) ⁽¹⁾	30.09.2015	30.06.2015	30.09.2014
Norwegia	3,46	4,08	5,44
Polska	41,11	41,40	40,30
Litwa	7,25	7,37	7,76
Razem	51,82	52,85	53,50

Wydobycie (boe/d) ⁽²⁾	3kw. 2015	2kw. 2015	3kw. 2014	3kw.15 /2kw.15	3kw.15 /3kw.14
Norwegia	7 230	7 877	7 426	-8,21%	-2,64%
Polska	3 232	3 206	3 844	0,81%	-15,92%
Litwa	1 278	1 342	1 446	-4,77%	-11,59%
Razem	11 740	12 425	12 716	-5,51%	-7,67%

Wydobycie (boe)	3kw. 2015	2kw. 2015	3kw. 2014	3kw.15 /2kw.15	3kw.15 /3kw.14
Norwegia	621 825	685 348	471 508	-9,27%	31,88%
Polska	294 070	285 401	353 657	3,04%	-16,85%
Litwa	117 615	122 104	132 865	-3,68%	-11,48%
Razem	1 033 510	1 092 853	958 030	-5,43%	7,88%

Sprzedaż produktów własnych (boe)	3kw. 2015	2kw. 2015	3kw. 2014	3kw.15 /2kw.15	3kw.15 /3kw.14
Norwegia	601 312	659 592	398 172	-8,84%	51,02%
Polska	205 648	333 961	294 650	-38,42%	-30,21%
Litwa	90 740	87 683	122 536	3,49%	-25,95%
Razem	897 700	1 081 236	815 358	-16,97%	10,10%

⁽¹⁾ 2P - zasoby pewne oraz prawdopodobne według klasyfikacji SPE-PRMS.

⁽²⁾ Produkcja uwzględniająca wyłącznie dni dostępności mechanicznej infrastruktury wydobywczej.

LOTOS Petrobaltic S.A. (LPB)

W 3kw. 2015 r. LPB kontynuowała wydobycie ropy naftowej ze złoża B3.

W ramach projektu zagospodarowania złoża B8, spółka celowa B8 Sp. z o.o. Baltic S.K.A. w dniu 30 września 2015 r. uruchomiła wstępną produkcję ropy naftowej Rozewie przy wykorzystaniu platformy wiertniczej "LOTOS Petrobaltic". Potencjał wydobywczy złoża B8 szacowany jest na 3,5 mln ton ropy. Pierwsza sprzedaż ropy planowana jest na koniec listopada 2015 r.

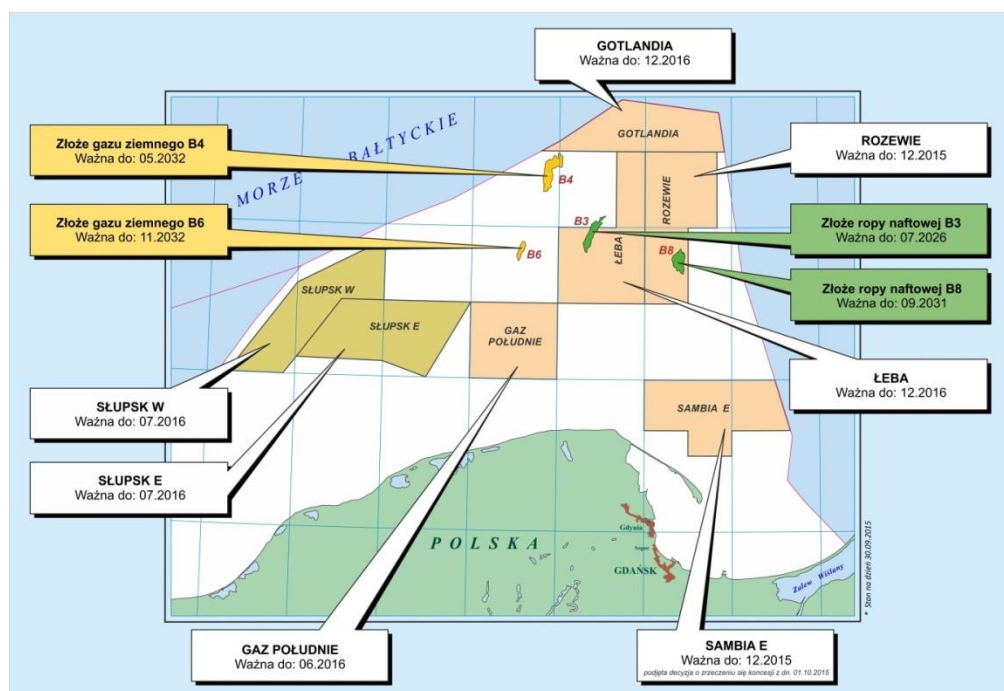
LPB we współpracy z CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. kontynuowała przygotowania do zagospodarowania gazowych złóż B4 i B6 (tzw. Baltic Gas Project). Na podstawie pozytywnych wyników projektu inżynierskiego FEED, rozpoczęto szczegółowe projektowanie techniczne zagospodarowania tych złóż.

W raportowanym okresie w ramach działań poszukiwawczo-rozpoznawczych na Morzu Bałtyckim realizowano prace wiertnicze w obszarze koncesji Gaz Południe (34/2001/p). Obecnie analizowane i dokumentowane są wyniki wierceń otworu poszukiwawczego B21-3.

LPB we współpracy z PGNiG S.A. kontynuowała prace poszukiwawcze na koncesjach lądowych Górowo Iławeckie i Kamień Pomorski. Zakończono interpretację danych sejsmicznych Moracz 3D na koncesji Kamień Pomorski i wydano analizę materiału sejsmicznego z uwzględnieniem danych otworowych i złożowych, która będzie podstawą opracowania programu i zakresu dalszych prac na koncesji. Dokonano interpretacji uzyskanego materiału sejsmicznego 2D na koncesji Górowo Iławeckie w celu opracowania programu i zakresu dalszych działań w jej obrębie.

W związku z nieopłacalnością analizowanego sposobu zagospodarowania koncesji Sambia E (39/2001/p) i negatywną rekomendacją w zakresie prowadzenia dalszych prac poszukiwawczych w dniu 30 września 2015 r., LPB zdecydowała o rezygnacji z koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego Sambia E ze skutkiem na dzień 1 października 2015 r.

Koncesje spółek grupy LOTOS Petrobaltic na dzień 30 września 2015 r.

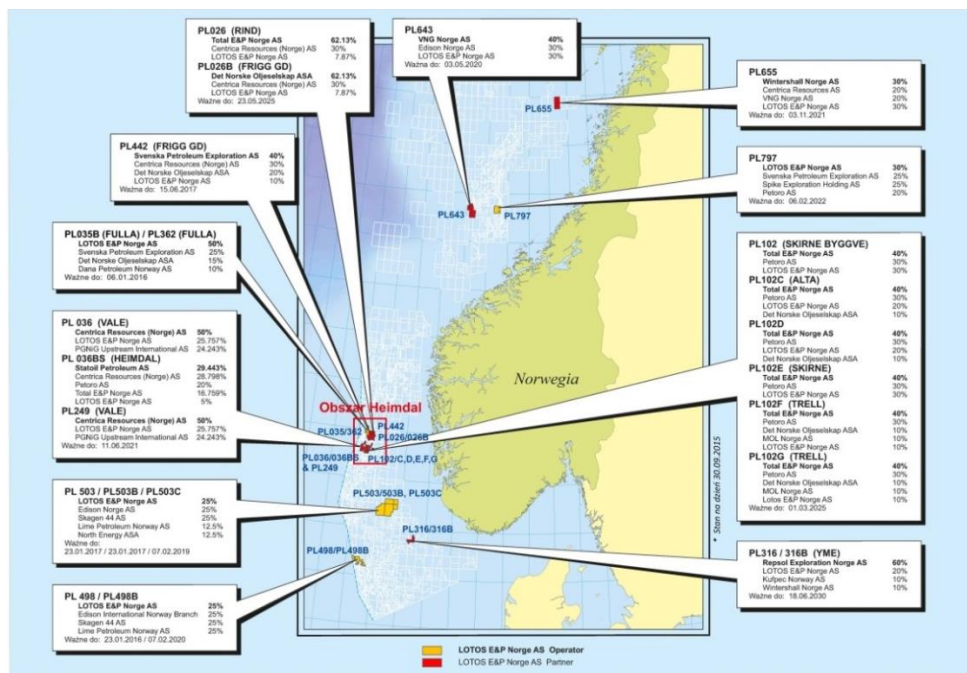

Źródło: opracowanie własne Spółki

LOTOS Exploration & Production Norge AS (LOTOS Norge)

W 3kw. 2015 r. LOTOS Norge w ramach konsorcjum prowadziła wydobycie gazu i kondensatu ze złóż pakietu Heimdal, tj. Atla, Vale, Skirne.

Koncesje LOTOS Exploration & Production Norge AS na dzień 30 września 2015 r.

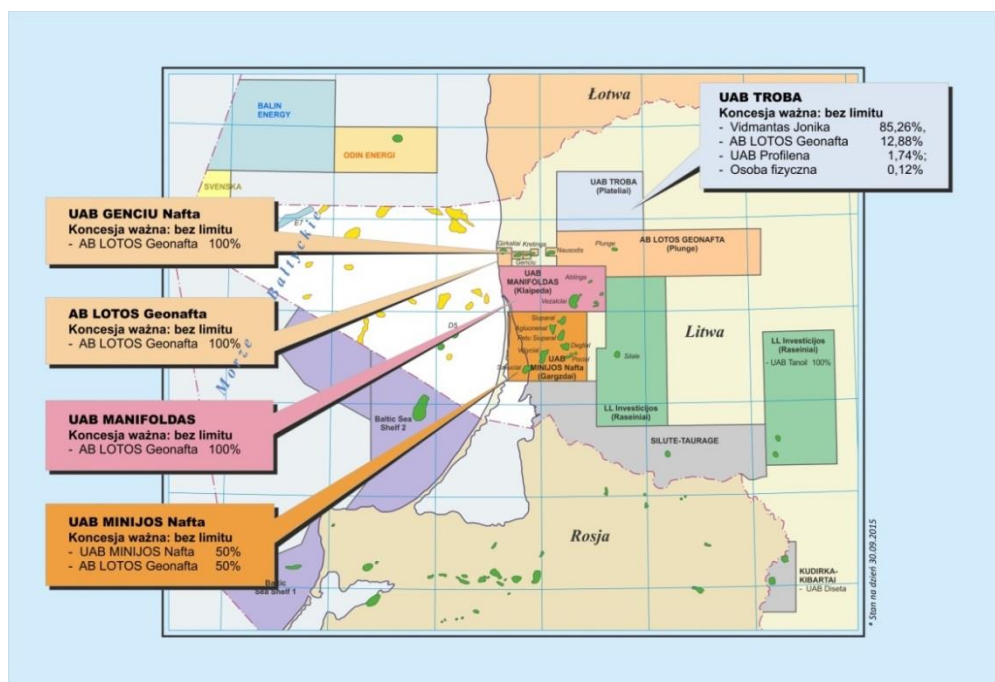

Źródło: opracowanie własne Spółki

Grupa Kapitałowa AB LOTOS Geonaftha

W 3kw. 2015 r. spółki z grupy kapitałowej AB LOTOS Geonaftha kontynuowały wydobywanie ropy naftowej ze złóż lądowych: Girkaliai, Kretinga, Nausodis i Genciu, Vezaiciai, Liziai, Ablinga.

Koncesje Grupy Kapitałowej AB LOTOS Geonaftha na dzień 30 września 2015 r.

Źródło: opracowanie własne Spółki

Wyniki operacyjne segmentu wydobywczego

mIn PLN	3kw. 2015	2kw. 2015	3kw. 2014	3kw.15 /2kw.15	3kw.15 /3kw.14
Przychody ze sprzedaży	160,4	193,6	198,1	-17,1%	-19,0%
Wynik operacyjny	15,2	33,5	-46,9	-54,6%	-
Amortyzacja	58,4	69,1	87,8	-15,5%	-33,5%
EBITDA	73,6	102,6	40,9	-28,3%	80,0%
Oczyszczony wynik operacyjny	32,6 ⁽¹⁾	33,5	17,9 ⁽²⁾	-2,8%	81,8%
Oczyszczony EBITDA	91,0	102,6	105,7	-11,4%	-14,0%

¹⁾ Wynik operacyjny w 3kw. 2015 r. oczyszczony z efektów zdarzeń jednorazowych, tj. odpisu na obszarze Sambia E oraz odpisów związanych z norweskimi koncesjami poszukiwawczymi PL362 i PL035B

²⁾ W 3kw. 2014 r. odpis odwiertu B27-1 na Morzu Bałtyckim, spisanie w koszty odwiertu Zvaginiai na Litwie oraz odpis aktywa na likwidację morskiej kopalni ropy na złożu YME w związku z aktualizacją wartości rezerwy z tego tytułu.

Przychody ze sprzedaży segmentu wydobywczego w 3kw. 2015 r. są kw./kw. niższe o 17,1% przede wszystkim na skutek spadku notowań cen ropy naftowej. Średniokwartalne notowanie cen ropy Brent Dated w 3kw. 2015 r. obniżyło się o 18,2% kw./kw. Spadek notowań cen ropy został częściowo skompensowany wzrostem o 1,9% średniokwartalnego kursu USD/PLN. Dodatkowo na obniżkę przychodów ze sprzedaży w bieżącym kwartale w porównaniu do przychodów w kwartale poprzednim miał wpływ mniejszy o 17,0% wolumen sprzedaży. Znaczny (tj.-50,6% r/r) spadek notowań cen ropy, częściowo skompensowany wzrostem (+19,7% r/r) średniokwartalnego kursu USD/PLN oraz wzrostem (+10,1% r/r) wolumenu sprzedanej ropy i gazu, wpłynął na obniżenie przychodów ze sprzedaży (-19,0% r/r).

Znormalizowany, tj. oczyszczony z wpływu zdarzeń o nietypowym charakterze, wynik operacyjny segmentu wydobywczego za 3kw. 2015 r. jest o 2,8% niższy kw./kw. oraz wyższy o 81,8% od znormalizowanego, wyniku operacyjnego segmentu za 3kw. 2014 r. Wzrost wyniku operacyjnego segmentu wydobywczego w 3kw. 2015 r. r/r związany jest z niższą amortyzacją obciążającą wynik operacyjny segmentu, głównie na skutek dokonanych w 4kw. 2014 r. odpisów aktualizujących wartość aktywów produkcyjnych w LOTOS Norge.

3 Segment produkcji i handlu

- Oczyszczony zysk EBITDA LIFO segmentu produkcji i handlu w 3kw 2015 r. na poziomie 519 mln PLN, tj. wyższy o ok. 82% r/r i ok. 2% kw./kw.
- Wykorzystanie nominalnych mocy wytwórczych rafinerii Grupy LOTOS S.A. na wysokim poziomie 100%
- Projekt EFRA – wmurowanie kamienia węgielnego
- 18 nowych stacji paliw w sieci LOTOS od początku roku (10 nowych stacji paliw w 3 kw.)

Struktura przerobu ropy naftowej⁽¹⁾

w tys. ton	3kw 2015	2kw 2015	3kw 2014	3kw15 /2kw15	3kw15 /3kw14
	2 650,6	2 627,6	2 416,5	0,9%	10,0%
w tym:					
ropa Ural	1 979,3	2 217,1	2 375,9	-10,7%	-16,7%
ropa Rozewie	33,2	34,5	28,8	28,6%	15,3%
ropa litewska	15,9	13,4	11,6	18,7%	37,1%
pozostałe gatunki ropy	622,2	362,6	0,2	72%	311000,0%

Wykorzystanie nominalnych zdolności przerobowych rafinerii w Gdańsku kształtowało się w 3kw 2015 r. na poziomie 100,2% (+8,9 pp. r/r). Rafineria pracowała stabilnie, utrzymując przerób ropy na poziomie 2.650,6 tys. t (+10% r/r).

W dniu 4 lipca doszło do kilkusekundowego zaniku napięcia na wewnętrznych stacjach energetycznych Grupy LOTOS S.A. w wyniku awarii rozdzielni Błonia należącej do Polskich Sieci Elektroenergetycznych (PSE), do której przyłączona jest rafineria. Dla zabezpieczenia instalacji rafineryjnych przed wzrostem ciśnienia w ramach standardowych procedur bezpieczeństwa Spółki, nadmiar węglowodorów skierowano do systemu zrzutu na tzw. pochodnię. Utrzymujący się przez krótki czas płomień na pochodni nie spowodował zwiększenia emisji substancji do atmosfery, a kierunek wiatru i wysokość urządzenia sprzyjały bezpiecznemu rozpraszaniu się strugi spalin nie stanowiąc zagrożenia dla ludzi i środowiska. Awaria spowodowała także drobne pożary. Sprawnie przywrócono bezpieczny układ zasilania zakładu i przystąpiono do rozruchu instalacji. Ekspedycja produktów na rynek przebiegała bez przeszkód.

W ramach realizacji Projektu EFRA – Efektywna Rafinacja, tj. budowy instalacji opóźnionego koksowania wraz z instalacjami towarzyszącymi w dniu 9 października spółka LOTOS Asphalt Sp. z o.o. otrzymała potwierdzenie od Agenta kredytu o spełnieniu warunków zawieszających uruchomienie środków z umowy kredytowej, o szacowanej wartości około 1 926 mln PLN, zawartej pomiędzy LOTOS Asphalt, a konsorcjum instytucji finansowych, w skład którego wchodzi: Bank Gospodarstwa Krajowego (finansowanie w ramach programu „Inwestycje Polskie”), Bank Millennium S.A., Bank Polska Kasa Opieki S.A. (bank koordynujący transakcję finansowania Projektu EFRA), Bank Zachodni WBK S.A., Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A., Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A., Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie S.A. oraz Société Générale S.A., co umożliwi rozpoczęcie wykorzystywania środków w jej ramach. Ww. umowa przewiduje udzielenie dwóch kredytów: inwestycyjnego w USD i obrotowego w PLN.

Szerzej: [raport bieżący nr 4/2015.](#) [raport bieżący nr 20/2015.](#) [raport bieżący nr 28/2015.](#)

W dniu 14 lipca 2015 r. spółki LOTOS Asphalt i Kinetics Technology S.p.A. z siedzibą w Rzymie, spółka zależna Maire Tecnimont Group, podpisały kontrakt na projektowanie techniczne, dostawy oraz budowę w formule stałej ceny „pod klucz” trzech głównych instalacji Programu EFRA:

1. instalacji opóźnionego koksowania (ang. Delayed Coking Unit, tj. DCU),
2. instalacji produkcji wodoru (ang. Hydrogen Generation Unit, tj. HGU),
3. instalacji hydroodsiarczania benzyny (ang. Coker Naphtha Hydrotreating Unit, tj. CNHT).

Szacowana wartość umowy wynosi ok. 1,26 mld PLN. Umowa zakłada rozpoczęcie prac po spełnieniu określonych warunków zawieszających. Zakończenie jej realizacji planowane jest na 2018 r.

Szerzej: [raport bieżący nr 24/2015](#).

W dniu 21 sierpnia 2015 r., spółka LOTOS Asfalt i spółka Oxbow Energy Solutions B.V. z siedzibą w Rotterdamie (Kupujący), zawarły umowę sprzedaży koksu wyprodukowanego przez instalację DCU, która powstaje w ramach realizacji Programu EFRA. Umowa zakłada odbiór przez Kupującego w całości rocznej wielkości produkcji koksu, tj. ok. 350 000 ton. Transakcyjna cena koksu określana będzie na podstawie danych z raportu PACE („Pace Petroleum Coke Quarterly”) publikowanego przez Jacobs Consultancy i odpowiednio korygowana w zależności od parametrów fizykochemicznych koksu (zgodnie ze standardami rynkowymi). Umowa została zawarta na okres 10 lat od daty rozpoczęcia działalności handlowej instalacji DCU.

Szerzej: [raport bieżący nr 26/2015](#).

W dniu 21 października 2015 r. Grupa LOTOS S.A. podpisała umowę z firmą Kinetics Technology S.p.A. (KT) na wykonanie Instalacji Destylacji Próżniowej Hydrowaksu (tj. HVDU – Hydrowax Vacuum Distillation Unit), która jest częścią kompleksu EFRA. Zdolności przerobowe instalacji HVDU to ok. 800 000 ton rocznie surowca, czyli pozostałości z instalacji hydrokrakingu tzw. hydrowaksu. Po rozdestylowaniu hydrowaks będzie kierowany do dalszej rafinacji, zwiększając elastyczność przerobu ropy w gdańskiej rafinerii oraz uzyski i jakość finalnych produktów, min. olejów bazowych. Instalacja HVDU zostanie wybudowana w Gdańsku, na terenie rafinerii LOTOS, obok instalacji kompleksu koksovania. Wykonawca zobowiązał się wybudować instalację do końca stycznia 2018 r. Grupa LOTOS szacuje, że wartość tej instalacji to ok. 36 mln euro, czyli ok. 150 mln PLN.

Struktura wytworzenia produktów rafineryjnych

Produkcja razem (tys. ton) ⁽¹⁾	3kw. 2015	2kw. 2015	3kw. 2014	3kw.15 /2kw.15	3kw.15 /3kw.14
		2 756,2	2 798,5	2 671,5	-1,5%
Benzyny motorowe	355,1	379,7	390,4	-6,5%	-9,0%
Benzyna surowa	138,9	137,4	56,7	1,1%	145,0%
Oleje napędowe	1 200,5	1 218,6	1 146,9	-1,5%	4,7%
Lekkie oleje opałowe	58,2	37,3	50,0	56,0%	16,4%
Paliwo lotnicze JET	138,0	146,8	204,3	-6,0%	-32,5%
Produkty ciężkie ⁽²⁾	544,2	556,5	478,0	-2,2%	13,8%
Pozostałe ⁽³⁾	321,3	322,2	345,2	-0,3%	-6,9%

⁽¹⁾ różnica pomiędzy wolumenem przerobionej ropy naftowej i wolumenem produkcji wynika z faktu, że oprócz ropy naftowej na instalacje i do komponowania wyrobów gotowych kierowane są strumienie biokomponentów, dodatków uszlachetniających oraz średnich destylatów naftowych, zakupione od zewnętrznych dostawców,

⁽²⁾ ciężki olej opałowy i komponenty asfaltowe,

⁽³⁾ m.in. gazy opałowe i techniczne, siarka, oleje bazowe, frakcja ksylenowa, LPG, paliwo bunkrowe, ekstrakty, rafinaty, gacze.

Struktura sprzedaży

Sprzedaż produktów, towarów i materiałów rafineryjnych (tys. ton)	3kw. 2015	2kw. 2015	3kw. 2014	3kw.15 /2kw.15	3kw.15 /3kw.14
	2 744,7	2 824,3	2 575,9	-2,8%	6,6%
Benzyny	393,9	389,6	406,4	1,1%	-3,1%
Benzyna surowa	138,9	137,4	56,7	1,1%	145,0%
Oleje napędowe	1 260,8	1 346,1	1 148,4	-6,3%	9,8%
Lekkie oleje opałowe	54,7	38,4	50,9	42,4%	7,5%
Paliwo lotnicze JET	124,8	152,6	209,5	-18,2%	-40,4%
Produkty ciężkie ⁽¹⁾	532,2	540,4	500,7	-1,5%	6,3%
Pozostałe ropopochodne ⁽²⁾	239,4	219,8	203,3	8,9%	17,8%

⁽¹⁾ ciężki olej opałowy i komponenty asfaltowe,

⁽²⁾ m.in. gazy płynne, oleje bazowe, oleje smarowe, siarka, frakcja ksylenowa, gacz parafinowy, reformat, paliwa bunkrowe, plastyfikator

Rynek produktów naftowych w Polsce i sprzedaż Grupy Kapitałowej LOTOS w 3kw. 2015 r., Informacja narastająco za okres styczeń – wrzesień 2015 r.

W 3kw. 2015 r. konsumpcja paliw (tj. oleju napędowego, benzyny oraz lekkiego oleju opałowego) w Polsce wzrosła r/r o 6,6%. Największy wzrost (+11,2%) odnotowano w konsumpcji lekkiego oleju opałowego, następnie wzrost w konsumpcji oleju napędowego (+7,3%) oraz wzrost krajowego popytu na benzynę na poziomie 4,0%.

W okresie styczeń – wrzesień 2015 r. popyt na paliwa w Polsce wzrósł r/r o 7,0%. Wzrost konsumpcji, (podobnie jak w 3kw. 2015 r.), dotyczył wszystkich grup produktowych: lekkiego oleju opałowego (+ 9,2%), oleju napędowego (+ 7,8%) i benzyny (+ 4,5%).

Udział Grupy Kapitałowej LOTOS w polskim rynku paliw w okresie styczeń – wrzesień 2015 r. wyniósł 30,8%, (31,8% w 3kw. 2015 r.), przewyższając cel strategiczny Grupy zdefiniowany na 2015 r. na poziomie 30%. Celowość zwiększania udziału w krajowym rynku powyżej tej wartości jest przedmiotem bieżącej optymalizacji sprzedaży w kierunku maksymalizowania uzyskiwanej marży i może ona ulegać wahaniom w kolejnych okresach w zależności od relacji popytowo – podażowych na poszczególnych mikro rynkach.

Źródło: w oparciu o dane publikowane przez Polską Organizację Przemysłu i Handlu Naftowego, tzw. POPIHN.

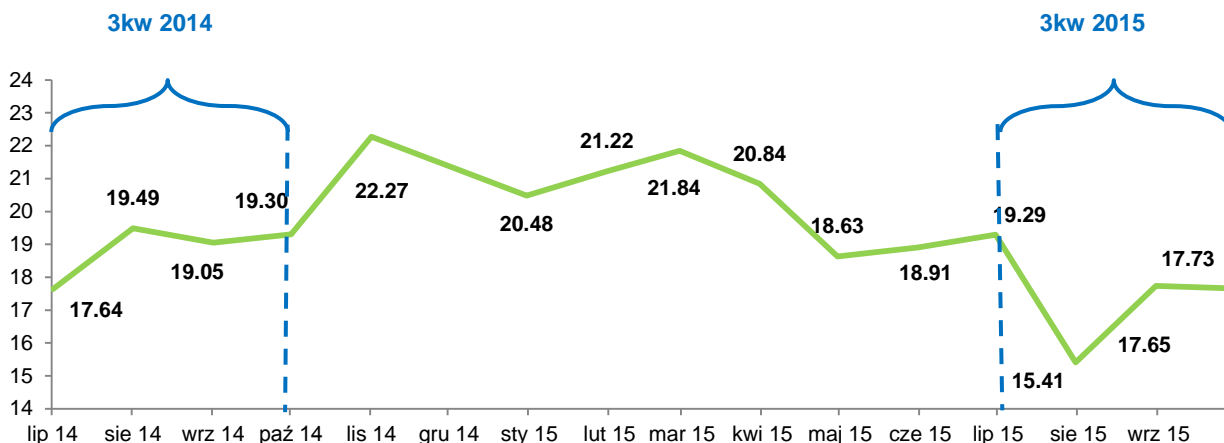
Olej napędowy

W okresie styczeń – wrzesień 2015 r. istotnym beneficjentem wzrostu popytu na olej napędowy były firmy niezrzeszone w POPIHN. Ok. 56% wzrostu krajowej konsumpcji zaspokoił import tego paliwa przez firmy niebędące członkami POPIHN.

W 3 kw. 2015 r. wzrost importu spoza POPIHN odpowiadał za 46% zwiększenia krajowej konsumpcji oleju napędowego.

Wyższy popyt na olej napędowy zarówno w 3 kw. jak i narastająco w okresie styczeń - wrzesień 2015 r. w znacznej mierze jest efektem: istotnie niższych cen detalicznych (spadek cen o 14% w 3kw. r/r), jak również poprawy sytuacji makroekonomicznej polskiej gospodarki (wzrost PKB oraz spadek bezrobocia).

Olej napędowy – średniomiesięczna marża z notowań w USD/bbl (lipiec 2014 – wrzesień 2015)

Źródło: opracowanie własne Spółki na podstawie danych Thomson Reuters

Grupa Kapitałowa LOTOS w 3kw. 2015 r. zwiększyła o 10% r/r sprzedaż oleju napędowego. Wzrost sprzedaży wynikał zarówno ze zwiększonej sprzedaży krajowej (+ 5%), jak i ze wzrostu eksportu, którego poziom był o ponad połowę wyższy niż w 3kw. 2014 r.

Wzrost sprzedaży krajowej (+5% r/r) jest efektem dalszego rozwoju sieci detalicznej, jak również zwiększonej sprzedaży w kanale hurtowym.

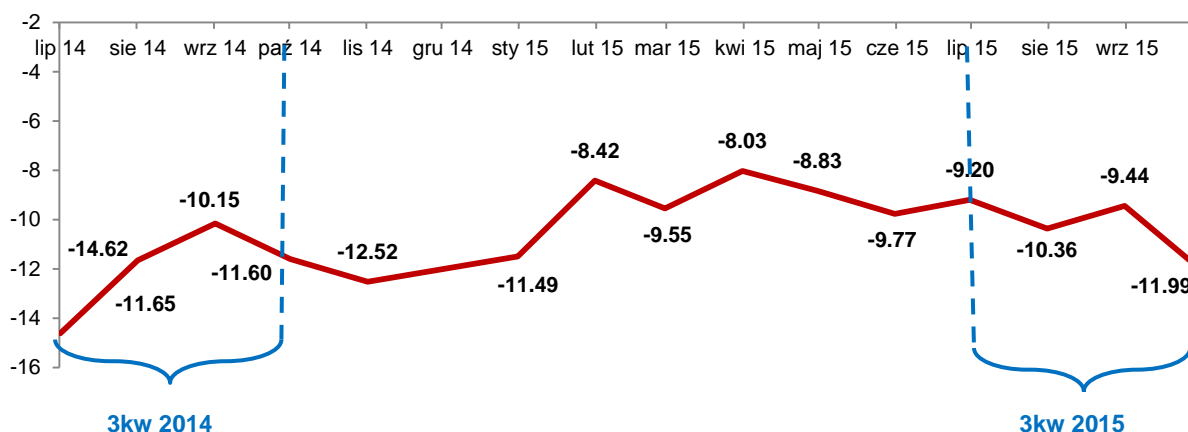
Istotny wzrost eksportu oleju napędowego w 3kw. 2015 r. był pochodną procesu bieżącej optymalizacji pracy rafinerii w celu maksymalizacji marży zintegrowanej. Z racji korzystnych cracków, w tym również cracku na olej napędowy maksymalizowano proces przerobu ropy naftowej, co w efekcie spowodowało większą produkcję oleju napędowego. Nadwyżki ponad zapotrzebowanie krajowe zostały uplasowane w kanałach eksportowych.

W 3kw. 2015 r. Grupa Kapitałowa LOTOS osiągnęła 33,5% udziału w rynku oleju napędowego w Polsce, natomiast narastając za okres styczeń – wrzesień 2015 udział ten wyniósł 32,0%.

Ciężki olej opałowy

W 3kw. 2015 r. średnia z notowań ujemnej marży na ciężkim oleju opałowym (tj. COO) na światowych rynkach poprawiła się o 13% r/r, tj. była o 1,8 USD/bbl korzystniejsza dla producentów COO, w związku z tym eksport ciężkiego oleju opałowego realizowany przez Grupę Kapitałową LOTOS wzrósł o 10% w 3kw. 2015 r/r.

Ciężki olej opałowy – średniomiesięczna marża z notowań w USD/bbl (lipiec 2014 – wrzesień 2015)

Źródło: opracowanie własne Spółki na podstawie danych Thomson Reuters

Lekki olej opałowy

Wzrost konsumpcji lekkiego oleju opałowego (+11,2% r/r) w 3kw. 2015 r. wynika ze wzrostu sprzedaży realizowanej przez niezależnych importerów (firmy spoza organizacji POPIHN).

Grupa Kapitałowa LOTOS w 3kw. 2015 r. zwiększyła sprzedaż lekkiego oleju opałowego (+7% r/r) w odpowiedzi na sezonowy wzrost zapotrzebowania stałych klientów Grupy. W 3kw. 2015 r. Grupa Kapitałowa LOTOS osiągnęła w rynku lekkiego oleju opałowego w Polsce udział na poziomie 35,4%, zaś narastająco za okres styczeń – wrzesień udział ten wyniósł 34,3%.

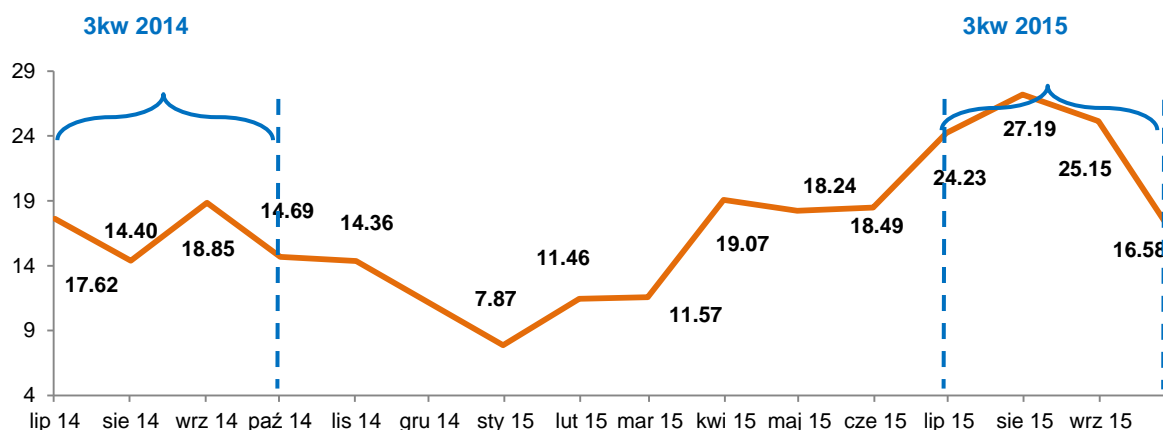
Benzyna motorowa

Popyt na benzynę w 3kw. 2015 r. wzrósł o 4,0% r/r. Obserwowany od 3kw. 2014 r. trend rosnący wynika ze znacznego spadku cen detalicznych paliwa. W badanym okresie ceny spadły o 12% r/r (tj. o 65 gr/litr).

Grupa Kapitałowa LOTOS w 3kw. 2015 r. ograniczyła sprzedaż benzyny o 3% r/r. Mniejsza produkcja i w konsekwencji sprzedaż benzyn w 3 kw. była efektem optymalizacji do spadku cracku na benzynę we wrześniu 2015 r.

W 3kw 2015 r. oraz narastająco za okres styczeń – wrzesień Grupa Kapitałowa LOTOS zanotowała w rynku benzyny w Polsce udział na poziomie 26,1%, natomiast narastająco za okres styczeń – wrzesień 26,5%.

Benzyna motorowa – średniomiesięczna marża z notowań w USD/bbl (lipiec 2014 – wrzesień 2015)

Źródło: opracowanie własne Spółki na podstawie danych Thomson Reuters

Wyniki operacyjne segmentu produkcji i handlu

mIn PLN	3kw. 2015	2kw. 2015	3kw. 2014	3kw.15 /2kw.15	3kw.15 /3kw.14
Przychody ze sprzedaży	5 614,4	6 545,6	7 480,5	-14,2%	-24,9%
Wynik operacyjny EBIT	-106,5	547,6	92,6	-	-
Amortyzacja	116,3	116,0	114,3	0,3%	1,7%
EBITDA	9,8	663,6	206,9	-98,5%	-95,3%
EBIT LIFO	211,5	487,0	144,9	-56,6%	46,0%
EBITDA LIFO	327,8	603,0	259,2	-45,6%	26,5%
Oczyszczony EBITDA LIFO ⁽¹⁾	519,0	507,5	285,5	2,3%	81,8%

⁽¹⁾ wynik oczyszczony z efektów zdarzeń jednorazowych:

3kw 2015 r.: VAT za lata 2010 i 2011 niepodlegający odliczeniu, odpis aktualizujący zapas towarów, dodatnie różnice kursowe z działalności operacyjnej.
 2kw 2015 r.: uwzględnienie w koszcie wytworzenia pozostałych odpisów na zapasach dokonanych w kw. 2014 r., dodatnie różnice kursowe z działalności operacyjnej.
 3kw 2014 r.: ujemne różnice kursowe z działalności operacyjnej.

Niższe o 24,9% przychody ze sprzedaży segmentu produkcji i handlu r/r są efektem niższej średniej ceny sprzedaży netto. Średnia cena sprzedaży netto w segmencie produkcji i handlu w 3kw. 2015 r. wyniosła 2 046 PLN/t i obniżyła się r/r o 29,5% na skutek przede wszystkim niższych notowań produktów naftowych na rynkach światowych, zredukowanych częściowo przez wyższy średniokwartalny kurs USD/PLN. Obniżka cen została częściowo skompensowana 6,6% wzrostem wolumenu sprzedaży segmentu.

Obniżka przychodów ze sprzedaży segmentu produkcji i handlu w 3kw. 2015 r. vs. 2kw. 2015 r. (-14,2%) związana jest zarówno ze spadkiem średniej ceny sprzedaży netto, jak i mniejszym o 2,8% wolumenem sprzedaży. Średnia cena sprzedaży netto w segmencie produkcji i handlu w 3kw. 2015 r. obniżyła się w porównaniu z poprzednim kwartałem o 11,7% na skutek przede wszystkim niższych notowań produktów naftowych na rynkach światowych.

Wynik operacyjny segmentu produkcji i handlu w 3kw. 2015 r. wyniósł -106,5 mln PLN. Negatywny wpływ na wynik analizowanego kwartału miały przede wszystkim decyzje wydane przez Urząd Kontroli Skarbowej orzekające dodatkowe zobowiązania podatkowe Jednostki Dominującej w łącznej kwocie 160,9 mln PLN, która to kwota pomniejszyła wynik operacyjny segmentu za 3kw. 2015 r. (patrz nota 23.1 not objaśniających do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 3 kwartały 2015 r.).

Wynik operacyjny powiększony o amortyzację wg szacunkowej wyceny zapasów metodą LIFO (tzw. EBITDA LIFO) z uwzględnieniem odwrócenia teoretycznych odpisów obliczonych w oparciu o metodę LIFO segmentu produkcji i handlu za 3kw. 2015 r. (w wysokości -36,9 mln PLN), oraz z wyłączeniem wpływu zdarzeń jednorazowych (oczyszczony wynik EBITDA LIFO) wyniósł 519,0 mln PLN (+2,3% kw./kw. i +81,8 r/r).

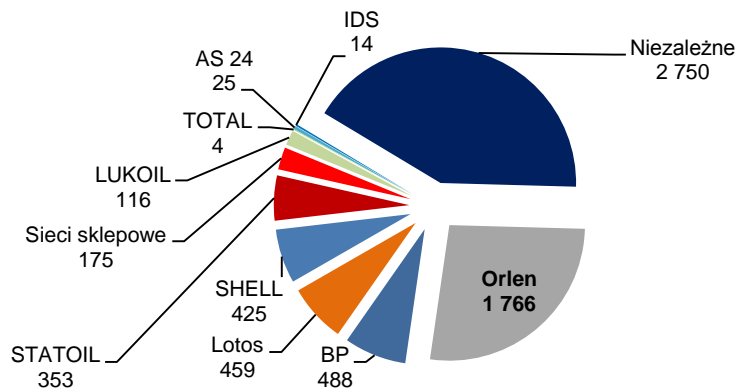
Sieć stacji paliw LOTOS

Liczba stacji paliw w sieci LOTOS na dzień 30 września 2015 r.

Liczba stacji paliw razem	30.09.2015	30.06.2015	30.09.2014	3kw.15 -2kw.15	3kw.15 - 3kw.14
	459	449	432	10	27
Stacje własne CODO	280	274	266	6	14
w tym: LOTOS OPTIMA	114	111	106	3	8
Stacje partnerskie DOFO	179	175	166	4	13
w tym: LOTOS OPTIMA	68	64	54	4	14
podpisane umowy franszizowe	196	185	169	11	27

Na koniec września 2015 r. Grupa Kapitałowa LOTOS posiadając w swojej sieci 459 stacji paliw uplasowała się na 3 miejscu pod względem liczby stacji w Polsce, tym samym wyprzedziła sieć stacji Shell (łącznie z Shell Self Service) o 34 obiekty. Od początku roku sieć stacji LOTOS powiększyła się o 18 obiektów, w tym 13 obiektów w segmencie ekonomicznym LOTOS Optima. Na koniec września 2015 r.

Polski rynek detaliczny na dzień 30 września 2015 r.

Źródło: POPiHN.

Wyniki operacyjne obszaru detalicznego

mln PLN	3kw. 2015	2kw. 2015	3kw. 2014	3kw.15 /2kw.15	3kw.15 /3kw.14
Wolumen sprzedaży (tys. ton)	323,6	312,9	285,9	3,4%	13,2%
Przychody ze sprzedaży	1 539,7	1 550,2	1 595,1	-0,7%	-3,5%
Wynik operacyjny	32,0	10,3	23,3	210,7%	37,3%
Amortyzacja	16,2	16,7	16,5	-3,0%	-1,8%
EBITDA	48,2	27,0	39,8	78,5%	21,1%

W 3kw. 2015 r. obszar detaliczny wykazał zysk operacyjny w wysokości 32,0 mln PLN, tj. o 37,3% wyższy r/r oraz wyższy o 210,7% kw./kw., przede wszystkim dzięki maksymalizacji marży na działalności operacyjnej, w tym głównie na sprzedaży pozapaliwowej. W 3kw. 2015 r. kontynuowano proces standaryzacji sieci zmierzający do ujednoczenia systemu identyfikacji wizualnej marki LOTOS na stacjach paliw, prowadzono intensywne prace nad rozwojem oferty Cafe Punkt.

4 Pozostała działalność

Wyniki operacyjne pozostałej działalności ⁽¹⁾

mln PLN	3kw. 2015	2kw. 2015	3kw. 2014	3kw.15 /2kw.15	3kw.15 /3kw.14
Przychody ze sprzedaży	3,4	4,1	6,4	-17,1%	-46,9%
Wynik operacyjny	-0,5	-0,4	1,2	-	-
Amortyzacja	1,7	1,8	2,2	-5,6%	-22,7%
EBITDA	1,2	1,4	3,4	-14,3%	-64,7%

⁽¹⁾Zawiera spółki: LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. w likwidacji., Energobaltic Sp. z o.o. oraz LOTOS Gaz S.A. w likwidacji

5 Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Wyniki operacyjne Grupy Kapitałowej LOTOS

mIn PLN	3kw. 2015	2kw. 2015	3kw. 2014	3kw.15 /2kw.15	3kw.15 /3kw.14
Przychody ze sprzedaży	5 710,4	6 641,8	7 549,8	-14,0%	-24,4%
Wynik operacyjny EBIT	-93,6	568,7	79,6	-	-
Amortyzacja	176,0	186,5	203,9	-5,6%	-13,7%
EBITDA	82,4	755,2	283,5	-89,1%	-70,9%
Efekt LIFO ⁽¹⁾	318,0	-60,6	52,3	-	508,0%
EBIT LIFO	224,4	508,1	131,9	-55,8%	70,1%
Oczyszczony EBIT LIFO ⁽²⁾	433,0	412,6	223,0	4,9%	94,2%
Oczyszczony EBITDA LIFO ⁽²⁾	609,0	599,1	426,9	1,6%	42,6%

⁽¹⁾ Efekt LIFO = EBIT LIFO – EBIT (oszacowany przy zastosowaniu metody wyceny rozchodu zapasów wg. Last In First Out, tj. „ostatnie przyszło – pierwsze wyszło”)

Grupa Kapitałowa LOTOS, zgodnie z przyjętymi zasadami wyceny zapasów, stosuje do wyceny rozchodu zapasów metodę średniej ważonej ceny nabycia. Stosowanie takiej metody wyceny zapasów powoduje opóźnienie przenoszenia efektów zmiany cen ropy w stosunku do cen wyrobów gotowych. W związku z powyższym, wzrostowa tendencja cen ropy wpływa pozytywnie, a tendencja spadkowa wpływa negatywnie na osiągnięte wyniki finansowe. Wyniki operacyjne uwzględniające powyższą metodę wyceny zapasów zaprezentowano w tabeli w pozycjach EBITDA, wynik operacyjny EBIT. Równocześnie dokonano szacunków wyceny rozchodu wg metody LIFO i zaprezentowano w tabeli: efekt LIFO, EBIT LIFO, oczyszczony EBIT LIFO oraz oczyszczona EBITDA LIFO.

⁽²⁾ wynik oczyszczony z efektów zdarzeń jednorazowych:

3kw. 2015 r.: VAT za lata 2010 i 2011 niepodlegający odliczeniu, odpis aktualizujący wartość zapasów towarów, dodatnie różnice kursowe z działalności operacyjnej, odpis aktualizujący w obszarze Sambia E, odpisy związane z norweskimi koncesjami poszukiwawczymi PL362 i PL035B,

2kw. 2015 r.: uwzględnienie w koszcie wytworzenia pozostałych jeszcze odpisów na zapasach dokonanych w kw. 2014 r., dodatnie różnice kursowe z działalności operacyjnej,

3kw. 2014 r.: uwzględnienie odpisu odwiertu B27-1 na Morzu Bałtyckim, spisanie w koszty odwiertu Zvaginiau na Litwie oraz odpis aktywa na likwidację morskiej kopalni ropy na złożu Yme w związku z aktualizacją wartości rezerwy z tego z tytułu utraty wartości aktywów Yme, ujemne różnice kursowe z działalności operacyjnej.

Grupa Kapitałowa LOTOS wykazała za 3kw. 2015 r. stratę operacyjną w wysokości -93,6 mln PLN, na którą składały się strata operacyjna segmentu produkcji i handlu -106,5 mln PLN, zysk operacyjny segmentu wydobywczego 15,2 mln PLN, strata operacyjna pozostałej działalności -0,5 mln PLN, pomniejszone o korekty konsolidacyjne w wysokości -1,8 mln PLN (głównie korekta zrealizowanej marży na sprzedaży ropy Rozewie i ropy litewskiej o marżę na ropie pozostającą na zapasie w Grupie Kapitałowej).

Raportowany wynik operacyjny w 3kw. 2015 r. liczony zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej w oparciu o stosowaną w Grupie Kapitałowej LOTOS wycenę zapasów metodą średniej ważonej był o 318,0 mln PLN niższy niż wynik EBIT oszacowany przy zastosowaniu metody wyceny rozchodu zapasów wg LIFO. Przy czym należy dodać, że na taki poziom efektu LIFO w 3kw. 2015 r. wpływ miały dokonane w 3kw. 2015 r. odpisy aktualizujące bilansową wartość zapasów towarów na poziomie 6,0 mln zł oraz szacunkowa wartość teoretycznych odpisów obliczonych w oparciu o metodologię LIFO w wysokości 36,9 mln PLN. W przypadku zastosowania szacunkowej metody wyceny LIFO dla wyceny zapasów, znormalizowany (tj. oczyszczony z efektów zdarzeń jednorazowych) wynik operacyjny Grupy Kapitałowej LOTOS wyniósłby 433,0 mln PLN w 3kw. 2015 r., 412,6 mln PLN w 2kw. 2015 r. i 223,0 mln PLN w 3kw. 2014 r. Wynik operacyjny powiększony o amortyzację wg szacunkowej wyceny zapasów metodą LIFO za 3kw. 2015 r., z wyłączeniem zdarzeń jednorazowych oraz różnic kursowych z działalności operacyjnej, (tzw. oczyszczony EBITDA LIFO) wyniósł 609,0 mln PLN (+1,6% vs. 2kw. 2015 r. i +42,6% vs. 3kw. 2014 r.).

Wynik na działalności finansowej w Grupie Kapitałowej LOTOS w 3kw. 2015 r. był ujemny i wyniósł -171,2 mln PLN. Składa się on głównie z ujemnego wyniku z tytułu skompensowania odsetek od zadłużenia, przychodów odsetkowych i prowizji na poziomie -131,3 mln PLN, ujemnych różnic kursowych na poziomie -89,0 mln PLN oraz dodatniego efektu wyceny i rozliczenia transakcji zabezpieczających w wysokości 53,5 mln PLN.

Koszt odsetek w 3kw. 2015 r. zawiera odsetki od zaległości podatkowych w Grupie LOTO S.A. w wysokości 77,9 mln PLN (patrz nota 23.1 not objaśniających do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 3 kwartały 2015 r.)

Efekt wyceny i rozliczenia transakcji zabezpieczających ryzyko rynkowe w 3kw. 2015 r. w Grupie Kapitałowej LOTOS zawiera przede wszystkim nadwyżkę dodatniego rozliczenia i wyceny transakcji zabezpieczających poziom cen produktów naftowych w wysokości 50,9 mln PLN.

Wykaz transakcji zabezpieczających poziom cen produktów naftowych na 30.09.2015 r.

Okres	Produkt/Surowiec	Ciężki olej opałowy	Ropa	Lekki olej opałowy
		3.5 PCT Barges FOB Rotterdam	Brent (Dtd)	Gasoil .1 Cargoes CIF NWE / ARA
4kw. 2015	Wolumen (mt)	25 929		-209
	Przedział ceny (USD/mt)	264,00 - 570,50		596,75
1kw. 2016	Wolumen (mt)	1 484	-100 000	
	Przedział ceny (USD/mt)	360 - 483	488,79 - 490,96	
2kw. 2016	Wolumen (mt)	22 299	-149 584	-246
	Przedział ceny (USD/mt)	253,75 - 483,00	457,03 - 474,35	479,5
3kw. 2016	Wolumen (mt)	42 510		-672,0
	Przedział ceny (USD/mt)	253,75 - 489,50		479,5
4kw. 2016	Wolumen (mt)	20 579		-182,0
	Przedział ceny (USD/mt)	253,75 - 489,50		479,50
1kw. 2017	Wolumen (mt)	1 065		
	Przedział ceny (USD/mt)	368,75 - 488,5		
2kw. 2017	Wolumen (mt)	10 840		-410
	Przedział ceny (USD/mt)	360 - 488,50		626,25
3kw. 2017	Wolumen (mt)	7 974		
	Przedział ceny (USD/mt)	360 - 488,5		
4kw. 2017	Wolumen (mt)	1 369		
	Przedział ceny (USD/mt)	380,0		

Wykorzystując dogodną sytuację na rynkach ropy naftowej w 2015 r. Grupa LOTOS S.A. zwiększyła zapasy ropy naftowej i jednocześnie zawarła stosowne transakcje zabezpieczające cenę zakupu oraz cenę sprzedaży ropy naftowej w celu zabezpieczenia zysku wynikającego ze struktury rynku terminowego.

Wykaz transakcji terminowych zabezpieczających poziom kursów walutowych na 30.09.2015r.

Para walut	Instrument	Wolumen	Waluta	Przedział kursu
Kursy USD/PLN	Forward	-290 803 000	USD	3,6819 - 3,8271

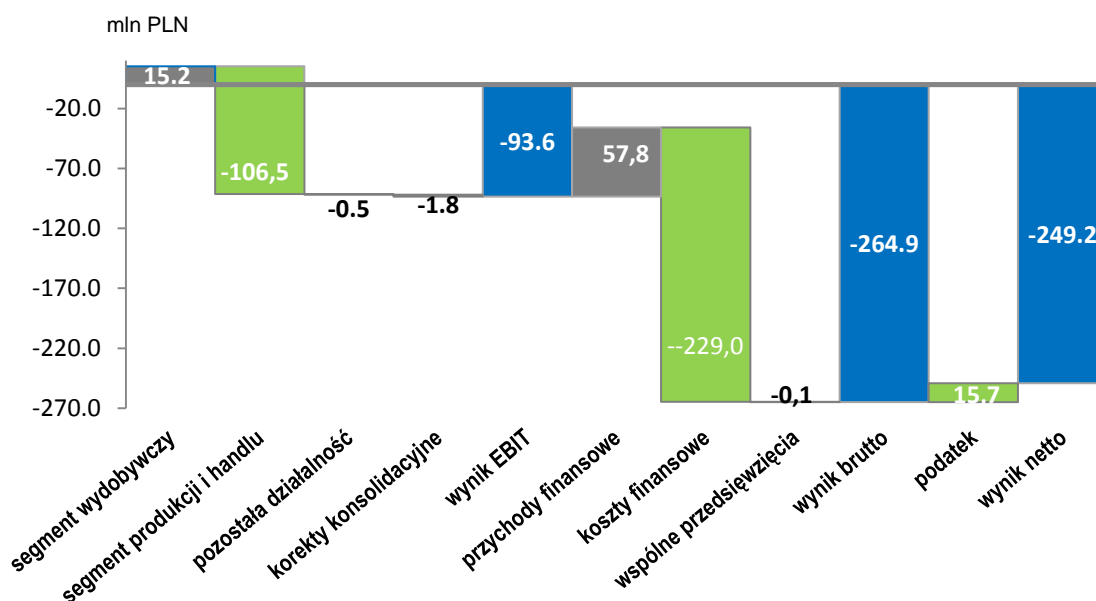
Wykaz transakcji terminowych zabezpieczających poziom stopy procentowej na 30.09.2015r.

Instrument	Data początkowa	Data końcowa	Nominał	Waluta	Przedział stopy procentowej	Stopa referencyjna
IRS	od 15.07.2011	od 15.01.2018	270 000 000	USD	1,52% - 4,045%	LIBOR 3M - LIBOR 6M
	do 15.01.2015	do 15.01.2019				

Wykaz transakcji terminowych zabezpieczających ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) na 30.09.2015 r.

Instrument	Rodzaj Instrumentu	Wolumen (mt)	Przedział ceny (EUR/mt)	Wolumen (mt)	Przedział ceny (EUR/mt)	Wolumen (mt)	Przedział ceny (EUR/mt)
EUA	Futures	2016		2017		2018	
		1 205 000	6,64 - 7,83	664 000	7,03 - 8,29	-125 000	8,14

Dekompozycja skonsolidowanych wyników Grupy Kapitałowej LOTOS w 3kw. 2015 r.

Skonsolidowany wynik netto Grupy Kapitałowej LOTOS w 3kw. 2015 r. wyniósł -249,2 mln PLN.

Skonsolidowany zysk netto Grupy Kapitałowej LOTOS za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2015 r. wyniósł 128,0 mln PLN.

Wyniki EBIT, wynik brutto i wynik netto Grupy Kapitałowej LOTOS

mIn PLN	3kw. 2015	2kw. 2015	3kw. 2014
Wynik operacyjny EBIT	-93,6	568,7	79,6
Wynik przed opodatkowaniem	-264,9	596,2	-94,0
Wynik netto	-249,2	478,6	-35,0

6 Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej – aktywa (mln PLN)

	30.09.2015	31.12.2014	zmiana	%
Aktywa razem	18 847,6	18 947,2	-99,6	-0,5%
Aktywa trwałe	11 636,3	11 781,9	-145,6	-1,2%
Rzeczowe aktywa trwałe	9 443,5	9 481,9	-38,4	-0,4%
Wartość firmy	46,7	46,7	0,0	0,0%
Pozostałe aktywa niematerialne	513,0	557,5	-44,5	-8,0%
Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	98,4	99,6	-1,2	-1,2%
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	1 417,6	1 488,9	-71,3	-4,8%
Pochodne instrumenty finansowe	1,6	0,0	1,6	-
Pozostałe aktywa długoterminowe	115,5	107,3	8,2	7,6%
Aktywa obrotowe	7 204,5	7 154,9	49,6	0,7%
Zapasy	3 877,7	3 917,1	-39,4	-1,0%
Należności z tytułu dostaw i usług	1 445,5	1 406,5	39,0	2,8%
Należności z tytułu podatku dochodowego	67,4	59,6	7,8	13,1%
Pochodne instrumenty finansowe	106,3	4,4	101,9	2315,9%
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	966,2	1 419,1	-452,9	-31,9%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	741,4	348,2	393,2	112,9%
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	6,8	10,4	-3,6	-34,6%

Na dzień 30 września 2015 r. suma bilansowa Grupy Kapitałowej LOTOS wyniosła 18 847,6 mln PLN, co oznacza spadek w okresie 9 miesięcy 2015 r. o 99,6 mln PLN.

Główne zmiany w pozycjach aktywów:

- spadek o 145,6 mln PLN aktywów trwałych, głównie na skutek spadku aktywów z tytułu podatku odroczonego związanych z niższym kursem NOK oraz rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych,
- spadek o 39,4 mln PLN poziomu zapasów w związku z niższą wyceną zapasów utrzymywanych na koniec września 2015 r. w porównaniu z wyceną na koniec 2014 r. na skutek przede wszystkim spadku cen,
- wzrost poziomu należności z tytułu dostaw i usług o 39,0 mln PLN, głównie na skutek wyższego wolumenu sprzedaży w segmencie produkcji i handlu w 3kw. 2015 r. w porównaniu z 4kw. 2014 r.,
- wzrost o 101,9 mln PLN poziomu dodatniej wyceny pochodnych instrumentów finansowych,
- spadek o 452,9 mln PLN stanu pozostałych aktywów krótkoterminowych i wzrost o 393,2 mln PLN poziomu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, głównie na skutek zaprezentowania w raportowanym okresie części wpływów z emisji akcji serii D w pozycji „Środki pieniężne i ich ekwiwalenty”.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej – źródła finansowania (mln PLN)

	30.09.2015	31.12.2014	zmiana	%
Kapitał własny i zobowiązania	18 847,6	18 947,2	-99,6	-0,5%
Kapitał własny	8 181,3	8 258,5	-77,2	-0,9%
Kapitał podstawowy	184,9	184,9	0,0	0,0%
Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji	2 228,3	2 229,6	-1,3	-0,1%
Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	-617,7	-412,5	-205,2	49,7%
Zyski zatrzymane	6 319,0	6 191,0	128,0	2,1%
Różnice kursowe z przeliczenia	66,6	65,3	1,3	2,0%
Udziały niekontrolujące	0,2	0,2	0,0	0,0%
Zobowiązania długoterminowe	5 384,8	5 456,7	-71,9	-1,3%
Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	4 435,1	4 495,6	-60,5	-1,3%
Pochodne instrumenty finansowe	68,3	62,6	5,7	9,1%
Zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego	54,5	55,5	-1,0	-1,8%
Świadczenia pracownicze	193,8	185,4	8,4	4,5%
Pozostałe rezerwy i zobowiązania	633,1	657,6	-24,5	-3,7%
Zobowiązania krótkoterminowe	5 274,4	5 222,9	51,5	1,0%
Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	2 163,1	2 168,1	-5,0	-0,2%
Pochodne instrumenty finansowe	74,8	135,9	-61,1	-45,0%
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	1 400,0	1 692,8	-292,8	-17,3%
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	12,0	4,7	7,3	155,3%
Świadczenia pracownicze	108,3	84,1	24,2	28,8%
Pozostałe rezerwy i zobowiązania	1 516,2	1 137,3	378,9	33,3%
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami przeznaczonymi do sprzedaży	7,1	9,1	-2,0	-22,0%

Stan kapitału własnego Grupy Kapitałowej LOTOS na 30 września 2015 r. obniżył się per saldo o 77,2 mln PLN na skutek:

- wzrostu poziomu zysków zatrzymanych o 128,0 mln PLN w związku z zyskiem netto osiągniętym w okresie trzech kwartałów 2015 r.,
- odniesionych na kapitał rezerwowy ujemnych różnic kursowych z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych skorygowanych o efekt podatkowy w kwocie 205,2 mln PLN.

Stan zobowiązań w okresie trzech kwartałów 2015 r. obniżył się o 22,4 mln PLN, na co wpłynęły przede wszystkim:

- spadek o 292,8 mln PLN zobowiązań z tytułu dostaw i usług, głównie w Grupie LOTOS S.A., związanych z zakupami ropy,
- zmniejszenie o 65,5 mln PLN stanu oprocentowanych kredytów, pożyczek, obligacji oraz zobowiązań z tytułu leasingu finansowego, przede wszystkim na skutek dokonanych w 2015 r. kolejnych spłat kredytów inwestycyjnych w Jednostce Dominującej,
- wyższy o 378,9 mln PLN poziom pozostałych zobowiązań i rezerw przede wszystkim zobowiązań budżetowych Grupy LOTOS S.A., których wzrost wynika głównie z faktu zmiany terminu rozliczania podatku VAT od importu ropy dostarczanej drogą rurociągową w związku z certyfikatem AEO (Authorised Economic Operator) oraz z powstałych zobowiązań podatkowych będących skutkiem decyzji Urzędu Kontroli Skarbowej (patrz nota 23.1 not objaśniających do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 3 kwartały 2015 r.).

Całkowita wartość zadłużenia finansowego Grupy Kapitałowej LOTOS na 30 września 2015 r. osiągnęła poziom 6.598,2 mln PLN (-65,5 mln PLN vs. 31 grudnia 2014 r.). Wskaźnik relacji długu finansowego skorygowanego o wolną gotówkę do kapitału własnego wyniósł 65,0% (+0,6 punktu procentowego vs. 31 grudnia 2014 r.).

Wskaźnik długu netto odniesionego do oczyszczonego wyniku EBITDA LIFO (za ostatnie 12 miesięcy) na dzień 30 września 2015 r. ukształtował się na poziomie 2,6.

7 Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

mIn PLN	3kw. 2015	2kw. 2015	3kw.2014
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	564,4	199,9	575,5
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	-134,2	-165,7	-141,6
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	-265,7	-212,1	-253,5
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	-2,0	4,2	1,5
Zmiana stanu środków pieniężnych netto	162,5	-173,7	181,9
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	153,1	326,8	-269,6
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	315,6	153,1	-87,7

Stan wolnych środków pieniężnych na 30 września 2015 r. w Grupie Kapitałowej LOTOS (uwzględniający zadłużenie w rachunkach bieżących) wyniósł 315,6 mln PLN.

Dodatnie saldo przepływów środków pieniężnych z działalności operacyjnej w 3kw. 2015 r. wynoszące 564,4 mln PLN obejmuje spadek stanu zapasów i stanu należności z tytułu dostaw i usług na skutek spadku cen w 3kw. 2015 r. Uwzględnia również wzrost pozostałych krótkoterminowych zobowiązań niefinansowych wynikających głównie z faktu powstałych zobowiązań na skutek decyzji Urzędu Kontroli Skarbowej dotyczących podatku od towarów i usług VAT (patrz nota 23.1 not objaśniających do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za 3 kwartały 2015 r.).

Ujemne saldo przepływów środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej (-134,2 mln PLN) dotyczy przede wszystkim zakupu rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych związanych z segmentem wydobywczym, rozbudową stacji paliw, Projektem EFRA i budową instalacji Węzła Odzysku Wodoru.

Saldo przepływów środków pieniężnych z działalności finansowej w 3kw. 2015 r. wynoszące -265,7 mln PLN uwzględnia ujemne saldo wpływów z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek, wydatków z tytułu ich spłaty i zapłaconych odsetek w wysokości -192,8 mln PLN oraz ujemne rozliczenie instrumentów finansowych w wysokości -31,5 mln PLN.

8 Informacje dodatkowe

Dodatkowe informacje wynikające z rozporządzenia ministra finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim

Zgodnie z § 87 oraz § 83 ust.1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. z późniejszymi zmianami w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków

uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. Nr 33, poz. 259 z 2009 r., z późniejszymi zmianami), Zarząd Grupy LOTOS S.A. przekazuje następujące informacje:

I. Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Grupy LOTOS S.A. na dzień przekazania niniejszego raportu

Zgodnie z raportem bieżącym z dnia 29 kwietnia 2013 r. ([raport bieżący nr 11/2013](#)) jedynym akcjonariuszem (poza Skarbem Państwa) posiadającym powyżej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Spółki jest ING Otwarty Fundusz Emerytalny.

ING OFE przekazał do wiadomości publicznej stan posiadania akcji LOTOS na dzień 31 grudnia 2014 r. na poziomie 8,57% głosów na WZA Spółki, nie podając jednocześnie dokładnej liczby akcji Grupy LOTOS S.A.

W dniu 9 stycznia 2015 r. Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował: (i) podwyższenie kapitału zakładowego Grupy LOTOS S.A. z kwoty 129 873 362 zł do kwoty 184 873 362 zł w drodze emisji 55 000 000 akcji zwykłych na okaziciela serii D Spółki o wartości nominalnej 1 zł każda, mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym. Każda akcja jest równoważna pojedynczemu głosowi na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy i posiada prawo do dywidendy.

Struktura akcjonariatu Grupy LOTOS S.A. na dzień przekazania raportu za 1 półrocze 2015 r. i za 3 kwartał 2015 r.

Akcyonariusze ⁽¹⁾	równoważna Liczba akcji/głosów nominalnej akcji	wartości	Udział w ogólnej liczbie głosów równoważny udziałowi w kapitale podstawowym
Skarb Państwa	98 329 515		53,19%
ING OFE ⁽²⁾	11 740 000		6,35%
Pozostali	74 804 117		40,46%
Razem	184 873 362		100,0%

⁽¹⁾ Według posiadanych przez Spółkę informacji wg. stanu na dzień publikacji raportu za 3 kwartał 2015 r., tj. na 29 października 2015 r.

⁽²⁾ Zgodnie z ilością akcji zarejestrowanych przez ING OFE na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Grupy LOTOS S.A. zwołanym na dzień 30 czerwca 2015 r.

II. Zestawienie zmian w stanie posiadania akcji Spółki lub uprawnień do nich przez osoby z Zarządu oraz Rady Nadzorczej, zgodnie z posiadanymi przez Spółkę informacjami

	Stan na dzień przekazania poprzedniego raportu okresowego	Nabycie	Sprzedaż	Inne	Stan na dzień przekazania raportu okresowego ⁽¹⁾
Marek Sokołowski					
<i>Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju</i>	8 636	-	-	-	8 636
Zbigniew Paszkowicz					
<i>Wiceprezes Zarządu ds. Poszukiwań i Wydobywania</i>	1 000	-	-	-	1 000
Razem	9 636				9 636

⁽¹⁾ według oświadczeń stan na dzień 23 października 2015 r. składanych w celu sporządzenia raportu za 3kw 2015 r.

Zgodnie z wiedzą Spółki pozostali członkowie Zarządu oraz członkowie Rady Nadzorczej nie posiadają na dzień przekazania niniejszego komentarza Zarządu Grupy LOTOS S.A. akcji Spółki ani uprawnień do nich.

III. Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, których pojedyncza lub łączna wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych Spółki i innych ryzykach Grupy LOTOS S.A. lub jednostek od niej zależnych oraz informacje o istotnych rozliczeniach z tytułu spraw sądowych

Nie występują postępowania dotyczące zobowiązań lub wierzytelności toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, których pojedyncza lub łączna wartość dotycząca spółek Grupy Kapitałowej LOTOS stanowi co najmniej 10 % kapitałów własnych Spółki. Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach Grupy LOTOS S.A. lub jednostek od niej zależnych oraz informacje o istotnych rozliczeniach z tytułu spraw sądowych prezentuje Nota 23.1 Not objaśniających do śródrocznego sprawozdania finansowego.

IV. Informacja o udzielonych przez Grupę LOTOS S.A. lub jednostki od niej zależne poręczeniach kredytu lub pożyczki lub udzieleniu wszystkich gwarancji łącznie jednemu podmiotowi lub jednostce zależnej od tego podmiotu, gdzie łączna wartość poręczenia lub gwarancji stanowi, co najmniej 10 % kapitałów własnych Spółki

W ramach Grupy Kapitałowej w okresie od 1 stycznia do 30 września 2015 r. Grupa LOTOS S.A. i spółki od niej zależne nie udzieliły poręczeń kredytów lub pożyczek, ani nie udzieliły gwarancji innemu podmiotowi lub jednostce od niej zależnej lub których wartość dotycząca spółek Grupy Kapitałowej LOTOS stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Grupy LOTOS S.A. Istotne zobowiązania warunkowe zostały opisane w Nocie 23.2 Not objaśniających do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

V. Informacje istotne dla oceny sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej, wyniku finansowego Grupy i ich zmian oraz informacje, które są istotne dla oceny możliwości realizacji zobowiązań przez Grupę LOTOS S.A.

Oprócz informacji zaprezentowanych w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz w niniejszym komentarzu Zarządu, nie występują inne informacje istotne dla oceny sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej, wyniku finansowego Grupy i ich zmian lub dla oceny możliwości realizacji zobowiązań przez Grupę.

VI. Stanowisko Zarządu odnośnie do możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz wyników na dany rok w świetle wyników zaprezentowanych w raporcie kwartalnym w stosunku do wyników prognozowanych

Zarząd Grupy LOTOS S.A. nie publikował prognoz wyników finansowych na 2015 r.

VII. Czynniki, które w ocenie Grupy LOTOS S.A. będą miały wpływ na osiągnięte przez Grupę Kapitałową LOTOS wyniki w perspektywie co najmniej kolejnego kwartału

Wśród podstawowych czynników, mogących, w ocenie Spółki, mieć wpływ na wyniki w 4kw. 2015 r. należy wymienić:

- otoczenie makroekonomiczne, w szczególności trend notowań cen ropy i produktów naftowych oraz kształtowanie się relacji pary walut USD/PLN, która wpływa na wyniki Grupy Kapitałowej LOTOS, ze względu na notowanie zarówno cen surowca, jak i części cen produktów w USD oraz zadłużenie Grupy LOTOS S.A. denominowane w dolarach,

- kształtowanie się podaży i popytu na produkty naftowe w Polsce i Europie; w dłuższej perspektywie spodziewany jest wzrost popytu na olej napędowy przy słabnącym popycie na benzyny motorowe; tendencje te znajdują odzwierciedlenie w strategii realizowanej przez Grupę Kapitałową LOTOS,
- realizację rozpoczętych projektów w segmencie produkcji i handlu (Projekt EFRA) oraz projektów w segmencie poszukiwania i wydobycia (zagospodarowanie złoża B8),
- optymalizację w segmencie produkcji i handlu w kierunku maksymalizacji marży rafinerijnej Grupy LOTOS S.A.,
- dalsze wzmocnianie pozycji rynkowej Grupy Kapitałowej LOTOS, ze szczególnym naciskiem na poprawę rentowności w obszarze detalicznym.

VIII. Umowy przekraczające 10% kapitałów własnych

- W dniu 14 lipca 2015 r. spółka LOTOS Asphalt Sp. z o.o. („LOTOS Asphalt”), kontrolowana przez Grupę LOTOS i spółka Kinetics Technology S.p.A. z siedzibą w Rzymie, spółka zależna Maire Tecnimont Group, podpisały kontrakt na projektowanie techniczne, dostawy oraz budowę w formule stałej ceny „pod klucz” trzech głównych instalacji Programu:
 1. instalacji opóźnionego koksowania (ang. Delayed Coking Unit, tj. DCU),
 2. instalacji produkcji wodoru (ang. Hydrogen Generation Unit, tj. HGU),
 3. instalacji hydroodsiarczania benzyny (ang. Coker Naphtha Hydrotreating Unit, tj. CNHT).Umowa została uznana za znaczącą ze względu na fakt, iż jej szacowana wartość w okresie obowiązywania wynosi ok. 304 mln EUR, tj. 1,26 mld PLN⁽¹⁾ i przekracza wartość 10% kapitałów własnych Grupy LOTOS S.A. Po podpisaniu umowy na finansowanie (raport bieżący numer 20/2015), ww. kontrakt stanowi kluczowy element Programu EFRA, tj. budowy instalacji opóźnionego koksowania wraz z infrastrukturą towarzyszącą w rafinerii w Gdańsku

(1) wartość przeliczona wg średniego dziennego kursu NBP z dnia 14 lipca 2015 r.

Szerzej: [raport bieżący nr 24/2015](#)
- W dniu 21 sierpnia 2015 r., spółka LOTOS Asphalt i spółka Oxbow Energy Solutions B.V. z siedzibą w Rotterdamie („Oxbow”, „Kupujący”), zawarły umowę sprzedaży koksu wyprodukowanego przez instalację opóźnionego koksowania, która powstaje w ramach realizacji Programu EFRA. Umowa zakłada odbiór przez Kupującego całości koksu wyprodukowanego w DCU. Szacowana roczna wielkość produkcji koksu wyniesie około 350 000 ton. Transakcyjna cena koksu określana będzie na podstawie danych z raportu PACE („Pace Petroleum Coke Quarterly”) publikowanego przez Jacobs Consultancy i odpowiednio korygowana w zależności od parametrów fizykochemicznych koksu (zgodnie ze standardami rynkowymi). Umowa została zawarta na okres 10 lat od daty rozpoczęcia działalności handlowej instalacji DCU. Umowa została uznana za znaczącą ze względu na fakt, iż jej szacowana wartość w okresie obowiązywania wynosi ok. 1,05 mld PLN i przekracza wartość 10% kapitałów własnych Grupy LOTOS S.A.

(1) wartość przeliczona wg średniego dziennego kursu NBP z dnia 21 sierpnia 2015 r.

Szerzej: [raport bieżący nr 26/2015](#)
- W uzupełnieniu [raportu bieżącego nr 20/2015](#) z dnia 30 czerwca 2015 roku oraz [raportu bieżącego nr 27/2015](#) z dnia 7 września 2015 roku, dotyczących, m.in. zawarcia przez LOTOS Asphalt umowy kredytowej z konsorcjum instytucji finansowych, w skład którego wchodzi: Bank Gospodarstwa Krajowego (finansowanie w ramach programu „Inwestycje Polskie”), Bank Millennium S.A., Bank Polska Kasa Opieki S.A. („Agent kredytu”), Bank Zachodni WBK S.A., Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A., Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A., Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie S.A. oraz Société Générale, na

finansowanie realizacji Programu EFRA, Zarząd Grupy LOTOS S.A. w dniu 9 października 2015 r. Spółka poinformowała, że w LOTOS Asphalt Sp. z o.o. otrzymała potwierdzenie od Agenta kredytu o spełnieniu warunków zawieszających uruchomienie środków z ww. umowy kredytowej, co umożliwi rozpoczęcie wykorzystywania środków w ramach tego kredytu.

Szerzej: [raport bieżący nr 28/2015](#)